

VÝBĚROVÉ ZJIŠŤOVÁNÍ VÝSLEDKŮ ŽÁKŮ 9. ROČNÍKU ZŠ A ODPOVÍDAJÍCÍCH ROČNÍKŮ VÍCELETÝCH GYMNÁZIÍ A 2. ROČNÍKU SŠ – LISTOPAD 2017

Základní popis výběrového zjišťování

Cílem tohoto materiálu je poskytnout základní představu o zaměření a obsahu testů připravených pro výběrové zjišťování výsledků žáků 9. ročníku ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií a 2. ročníku SŠ, které proběhne od 13. do 24. listopadu 2017 v 1 210 základních školách, středních školách a víceletých gymnáziích v ČR. V každé škole se zjišťování zúčastní žáci pouze jednoho z uvedených ročníků a řešit budou test pouze z jedné ze sledovaných gramotností (čtenářská, matematická, sociální, mediální). Testy budou žáci řešit prostřednictvím inspekčního systému pro elektronické testování InspIS SET.

Popisy testů

Základní parametry testů pro 9. ročník ZŠ i pro 2. ročník SŠ jsou shodné. Testy vycházejí z požadavků vymezených v rámcovém vzdělávacím programu pro základní školu (RVP ZV). Za každým testem je připojen krátký dotazník žáka, jehož prostřednictvím budou získány vybrané kontextové informace o vztahu žáka k testovanému předmětu a k některým aspektům výuky předmětu. Součet čistého maximálního času vymezeného na řešení testu s časem vyhrazeným na odpovídání otázek dotazníku u žádné ze sledovaných gramotností nepřesahuje 90 minut, je navíc pravděpodobné, že dobří žáci budou hotovi v kratším čase. Při započtení nutných organizačních úkonů na začátku testování (rozdání přístupových údajů žákům, přihlášení žáků do testovací aplikace, instrukce zadávajícího učitele) je třeba na každý jeden test vyhradit dobu dvou po sobě následujících vyučovacích hodin.

Každý test je připraven také ve zkrácené variantě pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP). Časová dotace testů pro žáky se SVP je stejná jako u základních variant testů, úpravy v tomto výběrovém zjišťování spočívají pouze v redukci počtu úloh. Účast žáků se SVP ve výběrovém zjišťování je dobrovolná, rozhoduje o ní ředitel školy (například i s ohledem na rozsah úprav testů ve vztahu ke konkrétní míře a formě SVP jednotlivých žáků).

K řešení úloh nejsou potřeba žádné pomůcky, u testu matematické gramotnosti může být pro žáky užitečné pomoci si poznámkami nebo výpočty na papír – je možné, aby při řešení testu papír s psacími potřebami používali. Neplatí to pro kalkulačku – její použití není během řešení testu dovoleno.

Základní vyhodnocení výsledku v testu se žákovi zobrazí ihned po odeslání odpovědí v žákovském dotazníku po testu. Podrobnější výsledky pro žáka a přehledně i agregované výsledky za třídy a školu budou v systému InspIS SET dostupné od 4. prosince 2017. Jejich součástí budou ukázkové úlohy prezentující na vybraných modelových úlohách formu, obsah a obtížnost úloh, které tvoří testy použité ve výběrovém zjišťování.

Matematická gramotnost

Test je konstruovaný jako test s větvením, aby celková skladba úloh alespoň základním způsobem reagovala na schopnosti jednotlivých žáků. První část testu společná všem žákům obsahuje 10 úloh, nejpozději po uplynutí 25 minut od zahájení testu se na základě vyhodnocení úspěšnosti žáka zobrazí zbylá část úloh testu (14 nebo 11 úloh). Po vyhodnocení úspěšnosti žáka v prvních 10 úlohách již nebude možné se k těmto úlohám vracet – je proto vhodné, aby si žáci odpovědi v nich dobře zkontrolovali ještě před přechodem do další části testu.

Test pro žáky se SVP obsahuje pouze 18 úloh bez větvení (po celou dobu lze pracovat se všemi úlohami).

Test je zaměřen na schopnost žáků pracovat s daty prezentovanými v tabulkách a grafech (vyhledávání požadovaných údajů a výpočty s nimi, kombinace údajů ze dvou zdrojů), menší část úloh směřuje k ověření schopnosti matematizovat jednoduché reálné situace a vyhodnocení informací potřebných k řešení úlohy. Ve většině úloh žák zapisuje odpověď celým číslem, v menší části úloh vybírá odpověď z nabídnutých možností.

Na řešení testu je vyhrazeno nejvýše 75 minut, na odpovídání v žákovském dotazníku nejvýše 15 minut (v obou případech je možné ukončit test či dotazník i dříve, nejpozději po uplynutí uvedených dob se ale test či dotazník ukončí samovolně).

Čtenářská gramotnost

Test je konstruovaný jako test s větvením, aby celková skladba úloh alespoň základním způsobem reagovala na schopnosti jednotlivých žáků. První část testu společná všem žákům obsahuje 16 úloh, nejpozději po uplynutí 24 minut od zahájení testu se na základě vyhodnocení úspěšnosti žáka zobrazí zbylá část úloh testu (32 nebo 24 úloh). Po vyhodnocení úspěšnosti žáka v prvních 16 úlohách již nebude možné se k těmto úlohám vracet – je proto vhodné, aby si žáci odpovědi v nich dobře zkontrolovali ještě před přechodem do další části testu. Test pro žáky se SVP obsahuje pouze 32 úloh bez větvení (po celou dobu lze pracovat se všemi úlohami).

Test je zaměřen výhradně na dovednosti spojené s prací s textem – vyhledávání požadovaných informací, posuzování informací z hlediska vyplývání z textu nebo odporování textu, menší část úloh se dotýká rozpoznání vhodné či správné argumentace v textu a kombinace více informací z textu pro řešení zadání úlohy. Ke každému z textů je v testu přiřazeno 8 úloh – ten je pro celou osmicí za sebou jdoucích úloh stejný a není třeba jej celý znovu číst u každé úlohy (je ale u každé úlohy zobrazen a je samozřejmě možné s ním libovolně pracovat). Až na výjimky žák vybírá odpověď z nabídnutých možností, výjimečně zapisuje odpověď celým číslem.

Na řešení testu je vyhrazeno nejvýše 75 minut, na odpovídání v žákovském dotazníku nejvýše 15 minut (v obou případech je možné ukončit test či dotazník i dříve, nejpozději po uplynutí uvedených dob se ale test či dotazník ukončí samovolně).

Sociální gramotnost

Test obsahuje celkem 45 úloh převážně s výběrem správné odpovědi z nabídnutých možností, v menší míře také úlohy založené na řazení a přiřazování údajů. Test neobsahuje větvení, po celou dobu řešení testu (70 minut) je možné vracet se ke všem dříve řešeným úlohám. Test pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami obsahuje pouze 36 úloh (vyřazeny byly především úlohy s rozsáhlejším textem a/nebo složitějším zadáním).

Test obsahuje úlohy zaměřené na schopnost výběru vhodného řešení situací obsahujících sociální aspekt (interakce, komunikace), část úloh je zacílena na znalostní bázi základních vědomostí o uspořádání státu a vybraných právních souvislostech, vybrané úlohy se dotýkají problematiky sociálních sítí a obecně médií. Dotazník pro žáky se orientuje především do oblasti práce žáků se sociálními sítěmi. Ve většině úloh žák vybírá správnou odpověď z nabídnutých možností, druhou nejčastější formou úloh jsou spojování pojmů, zařazování do skupin a seřazování.

Na řešení testu je vyhrazeno nejvýše 70 minut, na odpovídání v žákovském dotazníku nejvýše 20 minut (v obou případech je možné ukončit test či dotazník i dříve, nejpozději po uplynutí uvedených dob se ale test či dotazník ukončí samovolně).

Mediální gramotnost

Test obsahuje celkem 45 úloh převážně s výběrem správné odpovědi z nabídnutých možností, v menší míře také úlohy založené na řazení a přiřazování údajů. Test neobsahuje větvení, po celou dobu řešení testu (65 minut) je možné vracet se ke všem dříve řešeným úlohám. Test pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami obsahuje pouze 40 úloh (vyřazeny byly především úlohy s rozsáhlejším textem a/nebo složitějším zadáním).

Úlohy testu jsou rozděleny do dvou tematických částí – kognitivní složka (znalostní úlohy ověřující základní vědomosti spojené s oblastí médií, jejich fungování, typů a právního ukotvení) a kritická složka (kvalitativní aspekty mediálních produktů – reklamní sdělení, zpravodajství, mediální problematika v souvislém textu). Dotazník pro žáky se orientuje především do oblasti názoru žáků na roli a vliv médií v současné společnosti a na práci žáků se sociálními sítěmi. Ve většině úloh žák vybírá správnou odpověď z nabídnutých možností, druhou nejčastější formou úloh jsou spojování pojmů, zařazování do skupin a seřazování. Varianta testu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami obsahuje pouze 40 úloh (vyřazeny byly především úlohy s rozsáhlejším textem a/nebo složitějším zadáním).

Na řešení testu je vyhrazeno nejvýše 65 minut, na odpovídání v žákovském dotazníku nejvýše 25 minut (v obou případech je možné ukončit test či dotazník i dříve, nejpozději po uplynutí uvedených dob se ale test či dotazník ukončí samovolně).

Typy úloh

Úlohy v inspekčním systému elektronického testování InspIS SET mají několik základních podob. Následující přehled poskytuje informaci například zadávajícím učitelům, aby mohli odpovídat na případné dotazy žáků během testování. Obdobnou informaci může žákům poskytnout také instruktážní test Tutoriál, který se do počítačů, které budou použity pro testování, stáhl společně s testovými dávkami; jeho použití není ale rozhodně nezbytné – úlohy mají vizuálně pro žáky zcela intuitivní podobu a součástí textu úlohy je vždy jednoznačná instrukce, co je od žáka očekáváno.

úloha s výběrem jedné správné odpovědi – úkolem žáka je vybrat z nabídnutých možností právě jednu správnou odpověď, odpovědi jsou označeny kroužkem

Úloha číslo 1

Vyber správnou odpověď.

Jana je o tři roky starší než Martin. Martinovi bylo před dvěma roky 10 let. Kolik let bude Janě příští rok?

14
 17
 13
 16

úloha s výběrem více správných odpovědi – úkolem žáka je vybrat (označit) několik správných odpovědí (vždy více než jedna), od úlohy s jednou správnou odpovědí ji odlišuje označení odpovědí čtverečky

Úloha číslo 2

Vyber všechny správné odpovědi.

Označ všechna tvrzení, která platí.

Na české vlajce se vyskytuje modrá barva.
 Na české vlajce se vyskytuje červená barva.
 Na české vlajce se vyskytuje zelená barva.
 Na české vlajce se vyskytuje bílá barva.

úloha s označením odpovědi v obrázku – úkolem žáka je vybrat jednu správnou odpověď kliknutím myši na část obrázku (vybraná část obrázku se označí zeleným podbarvením)

Úloha číslo 3

Prohlédni si obrázek a vyber správnou odpověď.

Na obrázku jsou čtyři červeně vyznačené útvary. Označ útvar, který má největší obvod.

úloha s částečně otevřenou odpovědí – úkolem žáka je vepsat do odpovědi číslo nebo slovo, je třeba respektovat pokyny v zadání úlohy o tom, zda je očekáváno např. celé číslo, nebo pouze jedno slovo (pokud se formát žákem zapsané odpovědi neshoduje s očekávaným formátem, objeví se žákovi po odeslání odpovědi upozornění)

Úloha číslo 4

Doplní do odpovědi správný číselný výsledek.

David s Lenkou češou na brigádě rybiž. Lenka očeše za hodinu dva kafe rybižu, Davidovi trvá očesání jednoho kafe dvakrát delší dobu než Lence.

Oba dohromady tedy za osm hodin očesou celkem kelfů.

úloha se spojováním do textu – obdobný typ jako spojování pojmů, pole pro umístění odpovědi jsou ale součástí souvislého textu, případně jsou řazena za sebou do řádku (např. úlohy, v nichž je úkolem žáka provést uspořádané seřazení odpovědí)

Úloha číslo 11

Zařaď slova z nabídky na správná místa v textu. Dvě slova jsou navíc (nikam nepatří).

bag boat sunny shop trees sea go buy beds birds hungry camera

Holiday

Every year we on holiday. In the morning we swim in the or read books on the beach. When the weather isn't and hot we go for a walk to the park. There is a nice river in the park. You can go in a on the river. There are some very old too. Big red and green live in them. I always take many photos with my . There is also a nice . You can many things there. In the

úloha se spojováním pojmů – úkolem žáka je přiřadit odpovědi (mohou mít formu slov, výrazů, obrázků) ke kategoriím tvořícím jednotlivé otázky (kategorie jsou pod sebou u levého okraje monitoru), pro přiřazení žák „uchopí“ odpověď z nabídky myši (přidržením levého tlačítka myši) a přesune ji nad pole, co něhož chce odpověď umístit (pole změní odstín), počet a velikost

polí pro odpovědi napovídá, kolik odpovědí je očekáváno (velké pole přes celou šířku monitoru žákovi nenapovídá – správně může být přiřazení jedné, ale také více odpovědí)

Úloha číslo 8

Přiřaď správné výsledky zaokrouhlení čísla 57 458.

57 500 57 000 57 460 60 000 100 000

zaokrouhlení na stovky

zaokrouhlení na tisíce

zaokrouhlení na desetitisíce

Úloha číslo 9

Zařaď správně živočichy do skupin.

Pstruh Zmije Vlaštevka Pes Krokodýl Kapr Vrabec Komár Člověk

Savci

Ptáci

Plazi

Úloha číslo 2

Zařaď jednotlivé kosti do částí lidského těla, v níž se vyskytují.

kost klíživá kost vřetenní kost temenní kost loketní kost holenní zánártní kůstky

kost týlní kost hrudní

hlava

trup

dolní končetina

horní končetina

úloha s doplněním odpovědi – úkolem žáka je vybrat z možností prezentovaných formou rozbalovacího menu správnou odpověď (část věty), nebo např. u tvrzení vybrat, zda tvrzení platí, nebo neplatí

Úloha číslo 7

Vyber v textu správné odpovědi z nabídnutých možností.

Guinea-pigs

Guinea-pigs are not pigs and they are not from Guinea. home is South America. They are popular pets for children from Europe but Peru or Ecuador people eat them! Oh, it is very sad! And what a guinea-pig eat? It is vegetarian, it likes grass, fresh fruit and vegetables. Vitamin C is very important for a guinea-pig, its body a carrot very much. Carrots and hard bread are good for teeth. long can a guinea-pig live? Eight or nine years, but the record is fourteen years! types of guinea-pig. Do you want a pet guinea-pig? OK, but buy one, one guinea-pig is happy. Buy two. Guinea-pigs love friends.

Úloha číslo 1

Vyber u každého výroku buď (ANO), pokud je pravdivý, nebo (NE), pokud pravdivý není.

Ústava ČR upravuje nejdůležitější právní vztahy ve státě.

Ústava ČR je základním a zároveň nejvyšším zákonem ČR.

V Ústavě ČR najdeme všechny zákony, vyhlášky a nařízení.

Řada úloh obsahuje úvodní obrázek nebo text – u takových úloh může být zejména na menších monitorech část úlohy (např. seznam odpovědí) skryta pod dolním okrajem monitoru a je třeba obsah úlohy tzv. odrolovat. Takový případ je vždy indikován bílo-oranžovou šipkou pod pravým okrajem monitoru.

Úloha číslo 2

K jednotlivým pojmům přiřaď jejich správné vysvětlení.

spojení dvou a více stran s podobným programem

skupina osob organizovaných s cílem získávat a uplatňovat politickou moc

správa, umění vládnout, spravovat a řídit stát a veřejné záležitosti

Politika

Opozice

Politická strana

Předchozí

Čas této části: 0 z 10

Čas testu: 0 z 10

Zodpovězené úlohy části: 0 z 10

Zodpovězené úlohy testu: 0 z 10

Daší